

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

Quodsi cor tuum spinis sollicitudinum, divitiarum, & voluptatum implicatum est, iterum ora cum Davide, ex Psalm. 119. v. 36. ne cum divite epulone in damnationem incidas, Luc. 16. v. 24.

Quodsi autem cor tuum terra bona est, in qua verbum Dei radicitur, germinat, & fructum fert in patientia, perge in hoc curriculo, & tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam, Apoc. 3. v. 11. sic optimam partem elegisti, Luc. 10. v. 42. verbum enim hoc te illuminabit, ut Camerarium Reginae Candaces, Act. 8. v. 36. In cruce te latificabit, Psalm. 119. v. 91. Et tandem salvabit, 2. Tim. 3. v. 16.

III. *Seminis generositatem*, quod est verbum Dei, ut Christus ipse explicat, quo renascimur ad vitam aeternam, 1. Petr. 1. v. 23. Sicut enim semen, quamdiu in granario conservatur, nullum fructum fert, sed tum demum, quando terræ illud mandat est; sic quoque verbum Dei nullum gignet fructum, nisi diligenter auditum, lectum, ruminatum, imò cordibus nostris inclusum fuerit, ut fiat λόγος ἐμψυχός, ut Jacobus ait 6. I. v. 21.

Hic proba te, utrum tu quoque semen verbi divini exceperis, velut semen incorruptibile, cuius virtute possis renasci, ut Christianismus tuus requirit?

Quamvis enim Deo placuerit, per stultitiam prædicationis salvos facere credentes, 1. Cor. 1. v. 21. attamen multi inveniuntur, qui conciones in tenui pretio habent, hinc templum rarius frequentant, vel tamen parum devotionis afferunt, hinc non mirum est, si re infectâ illi vicissim exeant, nullum emolumentum capientes, & vim seminis divini inhibentes, semper discentes

& nunquam ad scientiam veritatis pervenientes, 2. Tim. 2. v. 7.

Veri Christiani Deo gratias agere debent, quod semen verbi sui beatifici admodum largiter disseminari facit, ideoque, cum diligentia & devotione attendant, excipiant, & in corde conservent, quò in casu necessitatis eò uti queant. Qui enim in tempore colligit, tempore opportuno habebit. Neque quisquam rectè dixerit, quid est hoc? suo enim tempore admodum commodè apparet, Sir. 39. v. 22. Hoc qui fecerint, tandem cum exultatione venient, portantes manipulos suos. Psalm. 126. v. 6.

De Secundo.

Pergemus nunc ad alteram partem *ἐξομολογίας*, sive notitiam Domini nostri Iesu Christi percepturi. Hic nobis proponitur:

I. *Tanquam celestis seminator*. Exiit enim, qui seminat semen suum. Hic nemo alius est, quàm aeternus Dei Filius, per quem omnia facta sunt, quæ facta sunt, Joh. 1. v. 3.

Exiit autem

1. *per aeternam generationem*, modò, hominibus nobis incomprehensibili, ita ut nihilominus per essentiam divinam unitatem in Patre manserit, ut ipse ait: Ego in Patre, & Pater in me est, Johan. 14. v. 10. De hoc egressu non dicitur hic, utpote qui factus est ab aeterno, adhuc sit in tempore, & fiet in aeternum intra essentiam divinam, sine respectu ad creaturas, quæ in tempore creatæ sunt, Gen. 1. v. 3. seqq.

2. *per variam ablegationem*: Propterea vocatur λόγος, Joh. 1. v. 1. quia Pater

coelestis per eum in V.T. per Patriarchas & Prophetas locutus est. Deum enim nemo vidit unquam, unigenitus filius, qui in sinu Patris est, ipse enarravit, Joh. 1. v. 18.

3. *Per factam incarnationem*, ubi specie visibili, post susceptum Baptismum obambulavit, & semen Evangelii disseminavit, in Judæa, Galilæa & Samaria, tanto cum successu, ut populus cumulatum eum secutus, non satiari potuerit. Non enim tantum summus noster Sacerdos: sed etiam Prophetæ esse debebat, & quidem idem ille, de quo Moses prædixerat .Deut. 18. v. 15. Hoc munus fideliter exantlavit, dum non modò ipse in diebus carnis populum docuit: sed & postea, ubi discipulos & Apostolos suos misit in universum orbem, ad Evangelium omnibus creaturis prædicandum. Marc. 16. v. 15. Quin adhuc hodie est, qui Hierusalem Evangelistas dat, Esa. 41. v. 27. qui semen verbi divini disseminare pergunt, & spiritualemente agriculturam exercent, donec tandem in ultimo die exhibit, & colliget, quod severunt illi, Apoc. 14. v. 14.

Observabimus hoc:

In consolationem nostram, Deus Pater per Filium suum cælum & terram ex nihilo produxerat, & omnia, quæ in illis sunt, viditque cuncta, quæ fecerat, & erant bona valde, Gen. 1. v. ult. Præcipue hominem ad imaginem suam creaverat, quæ in posteros ipsius quoque propaganda erat, ut fructus spiritus sese exerent, Gal. 5. v. 22. Sed alius seminator exiit in Paradisum, qui Proto-plastorum cordibus semen serpentis nocentissimum infidelitatis & ambitionis implantavit, ut deperditâ Dei imagine liberos genuerint, non ad Dei, sed suam imaginem, Gen. 5. v. 3.

Hoc valde doluit divinum Numen, Et

quia non delectatur in perditionibus nostris, Tob. 3. v. 21. remedium aliquod pro infinita sapientia sua reperit, quo humanum genus restitutum est, ita nimirum, ut Filius ejus unigenitus carnem nostram induerit, & velut coelestis agricola ejusmodi semen sparserit, quo virtute Spiritus S. renasci & ad vitam æternam conservari possimus. Propterea cum gratiarum actione hoc agnoscere debemus, & quando seminatoris hujus semen in corde nostro excepimus, ita fovere, ut nemo non cognoscat, nos agriculturam Dei esse, 1. Cor. 3. v. 9. Sic luceat lux nostra coram hominibus, Matth. 5. vers. 16. sic seminemus in justitia, Os. 10. v. 12. nec defatigemur, ut tempore suo metamus delassati, Gal. 6. v. 9.

II. *Tanquam bonus Concionator*. Captivi enim auditorum sese attemperat, novitque simplicioribus mysteria regni cælorum in notis parabolis ad eò ob oculos ponere, ut consideratione rerum terrenarum assurgere & paulatim discere queant, quæ edificationi suæ inserviunt. Quid vulgarius est agriculturâ? Quis nescit, quomodo cum vinea comparatum sit? attamen Doctore huic eruditæ linguæ, Esa. 50. v. 40. ansa inde subministratur, ad varias utiles conciones formandas, ut in præcedente & præsentem Evangelio audimus.

Hoc idem faciunt verbi ministri & Ecclesiarum pastores, ut non ad artem conciones suas, ad demonstrandam sapientiam & eruditionem suam: sed potius ad exemplum Christi componant, & quàm fieri potest, simplicissimè, quod meditati sunt, proferant, ex virtute illa, quam administrat Deus, 1. Petr. 4. v. 22. Est enim scriptura *afsu- vims, in quo agnus pedis at, & Elephas natat,* juxta

juxta Gregorium. h. e. qui verbum Dei ad artem suam tractare gessit, stultus fiet, Roman. 1. v. 23. Qui verò literæ inheret, credens contra spem in spem, ad exemplum Abrahami, Rom. 4. v. 1. huic feliciter succedet, ex ore enim infantium & lactentium perfecit sibi Deus robur. Psal. 8. v. 2.

Hoc quoq; de concionibus intelligi debet, non enim Deus in die novissimo quæret, quàm subtiliter, sed quàm utiliter docueris. *Gloria prædicatoris est profectus auditoris*, ut Gregorius ait, ultra quem scopum conciones extendi non debent. Hoc probè observavit D. Lutherus noster, quamvis enim linguarum & disciplinarum experientissimus esset, tamen omnia ad auditorum captum accommodavit, ut ipse consetetur his verbis: Wenn ich alhier zu Wittenberg predige / so laß ich mich auff's tieffste herunter / sehe nicht an die Doctores und Magistros, deren etwa vierzig drinnen: Sondern auff den Hauffen junger Leute / Kinder und Gesind / deren wol hundert oder tausend da seyn / denen predige ich / nach denen richte ich mich / die dörfens / wollens sie andern nicht hören / so siehet ihnen die Thür offen.

III. *Tanquam mysteriorum reſerator*, qui nemini regni sui mysteria abscondit, sed vult, ut omnes ad agnitionem veritatis perveniant 1. Tim. 2. v. 4. Propterea hinc exclamat: Qui habet aures audiendi, audiat! Quinimò malè contentus est cum iis, qui ante explicationem hujus parabolæ abibant: Discipulos verò suos, qui cum de genuino hujus parabolæ sensu interrogabant, commendat, & dicit: Vobis datum est, nosse mysterium regni Dei; cæteris autem inparabolis, ut videntes non videant, & audientes non audiant & intelligant. Quæ non ita

intelligenda, ac si Deus definito quodam consilio ad hoc prædestinaverit eos, ut mysteria hæc ignorare debeant, quod blasphemum est: Hoc enim modo nemo exclusus est. Dederat Deus his quoque aures, quibus verbum haurire poterant, offerebat gratiam, ut verbo credere possent; quia verò concionem Christi flocci facientes, pro sermone rustico, qui duntaxat de agricultura terrena ageret, habebant, & ante explicationem parabolæ discedebant, indigni prorsus erant, qui ulterius quicquam auferrent, juxta illud 1. Sam. 2. v. 30.

Aliàs nemo simpliciter à gratia Dei exclusus est, qui seipsum non excludit incredulitate & securitate suâ, nihil enim Deus odit eorum, quæ fecit, Sap. 11, 25. sed miserationes ejus super omnia opera ejus. Ps. 145, 9.

Ob hunc finem quoq; Christus in mundum venit, ut nobis voluntatem Patris cælestis manifestaret, Joh. 6. v. 40. ideoq; si modò discipulos se interrogaturos animadvertibat, semper eos responsione suâ præveniebat, hoc ipso indicans, quàm promptus sit ad instruendum ipsos, Joh. 16. v. 19.

Post resurrectionem suam, multis argumentis per dies quadraginta illis apparuit, locutus cum eis de regno Dei, Act. 1. v. 3. Et cælo conscensò, non eos orphanos reliquit, Joh. 14, 18. sed alium paraclætum misit, qui duxit eos in omnem veritatem, Joh. 16. v. 13. & donis sufficientibus ad Evangelium prædicandum instruxit, Act. 2, 11. Rom. 5. v. 19. Adhuc hodie dat verbum, Evangelium istas magno exercitu, Ps. 68, 12. qui nos docent utilia, Esa. 48. v. 17. Et notas faciunt vias vitæ, Psal. 16. v. 11. 2. Tim. 1. v. 12.

Hæc magna gratia est, quam Deus nobis in Christo exhibuit, propterea accedamus ad ipsum, ut instruamur ab eo, quando infor-

informatione in rebus fidei indigemus, ipse enim est magister noster, Matth. 23. v. 10. In quo omnis sapientia & scientia thesauri absconditi, Col. 2. v. 3. Propterea quoque ipse Deus Pater eum nobis commendavit in monte Thabor, Matth. 17. v. 5. Medium verò ad Christum nos deducens est potissimum sacra scriptura, quam scrutari jubemur, Joh. 5. v. 39. Hoc si fecerimus, in dies in agnitione Dei proficiemus, & tandem

intuebimur eum, à facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12. Nec amplius feminabimus, sed metemus, quod hic serimus, Psalm. 126. v. 5. Omnes eum cognoscemus, Jer. 31. v. 34. & coram eo ambulabimus in terra vivorum, Psalm. 116. v. 9. Quod Deus Pater noster cœlestis, nobis omnibus ex gratia largiatur, per Filium suum Jesum Christum, Servatorem nostrum unicum, in Spiritu Sancto! Amen.

Dominica Quinquagesima.

Evangelium Luc. 18. v. 31. --- 43.

EXORDIUM.

CUM Regius Propheta David ob rebellem Absolonis impetum fugeret, & operto capite, montem olivarum ascendens fletet: Exiit vir de cognatione domûs Saul, nomine Simei, qui non modò maledixit Davidi: sed & lapides misit contra eundem, dicens: Egredere, egredere, vir sanguinum, & vir Belial: Reddidit tibi Dominus universum sanguinem domûs Saul, quoniam invasisti regnum pro eo. 2. Sam. 16. v. 7.

Hoc elegantem nobis Allegoriam subministrat.

Quod enim Regio Prophetae Davidi contigit, id in hodiernum diem accidit filio Davidis, Salvatori nostro Jesu Christo: quando Hierosolymam progreditur, ut nostri causâ illudatur, contumeliis afficiatur, conspuatur, flagelletur, crucifigatur, & occidatur; hoc præsertim tempore, quo filii hujus mundi Bacchanalia celebrant, & crapulâ & ebrietate, aliisque scædis libidinibus, larvati, tantis sceleribus sese contaminant, quibus æternus Dei Filius denuò crucifigatur, Hebr. 6. vers. 6. & sanctissimus ejus

sanguis conculcatur, Hebr. 10. vers. 29. Hoc peccatum multò majus est, quam quod Simei adversus Davidem commisit, quamvis capite iccirco multatus, 2. Reg. 2. v. 46. Quid quæso de iis fiet, qui ipsum filium Dei, in via jam versantem, ut eorum causi crucifigatur & occidatur, ad eò ignominiosè tractant, ut pro ludo Bacchanaliorum habeant, & non reputant, quanti æstimandus sit, Es. 2. v. ult. Sine dubio durum ipsis erit contra stimulum calcitrare, Act. 9. v. 5. Hebr. 10. v. 28. 31.

In hanc finem Majores nostri, prælectum Evangelium in hodierna Dominica explicandum ordinarunt: Ubi in prima parte, Dominus ipse de passione & morte sua prædicat. In altera verò parte cæcus Bartimæus nobis proponitur, in quo videmus, quam scædè nos Satanas larvis suis depravarit, ut non necessum sit, Bacchanantium instar, larvis nos deformare: cum potius iter Christi ad mortem considerare debeamus, de quo discipulis suis concionatur, ajens: Ecce, ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas,